

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

FASE II KOPELLAAN

TE SCHERPENZEEL

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Fase II Koepellaan te Scherpenzeel

Opdrachtgever	Gemeente Scherpenzeel Stationsweg 389a 3925 CC Scherpenzeel
Rapportnummer	10205.009
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	1 maart 2021
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw F. Boonk, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer L.R. Pastoors, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen	15
	5.5 Amfibieën	15
	5.6 Vissen	16
	5.7 Ongewervelden	17
	5.8 Vaatplanten	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	18
	6.1 Broedvogels	18
	6.2 Vleermuizen	19
	6.3 Overige zoogdieren	20
	6.4 Ringslang	20
	6.5 Alpenwatersalamander en poelkikker	21
	6.6 Algemene vissen en amfibieën in de watergangen	21
	6.7 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën op het land	21
	6.8 Overige soort(groep)en	21
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	22
	7.1 Natura 2000	22
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	23
8	HOUTOPSTANDEN	24
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	25

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Scherpenzeel opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming van Fase II aan de Koepellaan te Scherpenzeel.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en nieuwbouw. De quickscan Wet natuurbescherming heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek. In een eerder stadium heeft Econsultancy ten behoeve van projectontwikkeling op de ten westen gelegen locatie ecologisch onderzoek uitgevoerd voor Fase I.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 16 ha) ligt aan de Koepellaan, aan de zuidelijke dorpsgrens van Scherpenzeel. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 161.599$, $Y = 453915$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft grotendeels akkerland en grasland. Tussen de verschillende percelen bevinden zich verschillende sloten en bomenrijen, bestaande uit met name knotwilgen. Rond enkele sloten is braamstruweel aanwezig. Tevens zijn er op de onderzoekslocatie enkele woningen aanwezig die gesloopt dienen te worden, te weten de laagbouw aan de Vlieterweg 132 - 144. De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouw op de locatie te ontwikkelen

Ten noorden van de onderzoekslocatie is de bebouwde kom van Scherpenzeel gelegen. Aan de oostelijke zijde is aan de overkant van de Vlieterweg een bosperceel gelegen. Verder naar het zuiden ligt de Lunterse beek. De rest van de omgeving is gekenmerkt door agrarisch gebied.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Kenmerkend voor de onderzoekslocatie is grasland met aangrenzende sloten met knotwilgen.

Figuur 4. Maisakker dat geoogst is.

Figuur 5. Watergang met braamstruweel en knotwilgen langs de noordwestelijke rand van de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Te slopen elektriciteitshuisje aan de Vlieterweg.

Figuur 7. Te slopen huis aan de Vlieterweg.

Figuur 8. Te verwijderen bebouwing aan de Vlieterweg.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens medio 2026 de planlocatie te ontwikkelen naar een nieuwbouwwijk. Zie figuur 9 voor het voorlopige ontwerp. Fase II, het gebied betreffende onderhavige quickscan rapportage, ligt aan de oostzijde van de blauwe grenslijn. Ten westen ligt Fase I, welke in een eerder stadium ontwikkeld zal worden.

Figuur 9. Ontwerp van Fase II, oostelijk gelegen de watergangen en de blauwe grenslijn.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 2 februari 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingsroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: huismus, gierzwaluw, boomvalk, buizerd, havik, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil.

Huisumus en gierzwaluw

Voor de gierzwaluw is de bebouwing door de ligging buiten de bebouwde kom, in combinatie met de geringe hoogte, niet geschikt bevonden voor een soort als de gierzwaluw. De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is vanwege de aanwezigheid van ruimten onder dakpannen en achter betimmeringen wel geschikt als nestgelegenheid voor de huismus. Tevens zijn er in de tuinen op diverse plekken dichte coniferen en klimopbegroeiing waargenomen waar de soort in kan gaan nestelen. De tuinen bieden daarnaast foerageermogelijkheden. Negatieve effecten op broedlocaties van de huismus zijn niet op voorhand uit te sluiten (hoofdstuk 6).

Figuur 10. Ruimten onder dakpannen bieden nestgelegenheid voor de huismus.

Figuur 11. Woningen met een dakpannendak bieden mogelijkheden voor huismussen om onder te kruipen.

Figuur 12. Begroeiing op de onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid voor huismussen.

Steenuil

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er nabij de onderzoekslocatie waarnemingen van de steenuil gedaan. In 2016 zijn twee waarnemingen aan de Koepellaan gedaan, waarnemingen uit 2020 van roepende exemplaren zijn met name bekend aan de Groeperlaan, op circa 1 kilometer ten noordoosten van de onderzoekslocatie. De steenuil broedt voornamelijk in nestkasten en natuurlijke holtes in wilgen op kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. Over de onderzoeklocatie lopen meerdere watergangen met knotwilgenrijen. Knotwilgen bieden door de aanwezigheid van holtes geschikte nestgelegenheid voor de steenuil. Tevens is naast de onderzoekslocatie op de hier bebouwing een nestkast voor kerkuil gevonden welke tevens gebruikt kan worden door een steenuil. Daarnaast is op de onderzoekslocatie een kleine weide aanwe

zig, wat geschikt foerageergebied voor deze soort biedt. In 2020 heeft Econsultancy aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de steenuil in dit gebied. Hieruit is gebleken dat er op of nabij de onderzoekslocatie geen territorium van de steenuil aanwezig is (Econsultancy, rapport 10205.005, d.d. 8 oktober 2020). Op basis van dit aanvullend onderzoek zijn negatieve effecten, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, op de steenuil uitgesloten.

Kerkuil

De kerkuil broedt in schuren, kerktorens en speciale nestkasten. Heel incidenteel kan de kerkuil in boomholtes broeden. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er binnen de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van de kerkuil. Aan de achterzijde van een schuur aan de Vlieterweg 128 is een kerkuilnestkast aangetroffen. Sporen in de vorm van krijstrepen en braakballen zijn niet aangetroffen. Uit communicatie met de eigenaar van het perceel wordt er uit de kast, enkel in de zomer, wel eens gekrijs gehoord. Of dit daadwerkelijk een kerkuil is is niet bekend en dient nader onderzocht te worden. Negatieve effecten op de kerkuil als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op de onderzoekslocatie zijn niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 13. Kerkuilnestkast ten oosten van de onderzoekslocatie.

Boomvalk, buizerd, havik, sperwer

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er op en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, havik en sperwer. De knotwilgen centraal op de onderzoekslocatie zijn niet hoog genoeg om geschikte nestgelegenheden voor deze soorten te bieden. Deze soorten zijn voor hun nesten afhankelijk van (hoge) boomopstand en gebruiken daarbij vaak grotere nesten van andere vogels zoals zwarte kraai of ekster. Aan de Vlieterweg zijn in nabijheid van elkaar twee nesten waargenomen van voldoende grootte om te voldoen aan de eisen die een roofvogel stelt. Daarnaast is een derde nest op het erf aan de Vlieterweg 128 waargenomen die tevens door een roofvogel in gebruik kan zijn. Zie figuur 12 voor de locaties. Het kan op basis van een veldbezoek niet worden uitgesloten dat een van deze nesten een jaarrond beschermd nest betreft (zie hoofdstuk 6).

Figuur 14. Drie aangetroffen nestlocaties ten oosten van de onderzoekslocatie.

Ransuil

De ransuil heeft zijn habitat in verscheidene leefgebieden, waaronder ook agrarisch gebied. De soort broedt bij voorkeur in kleine bosjes en in naaldbomen om predatie te voorkomen. De hoge bomen langs de Vlieterweg bieden weinig dekking voor een soort als de ransuil. Tevens zijn er onder de aangetroffen nesten geen braakballen gevonden die van een ransuil afkomstig kunnen zijn. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de aangetroffen nesten in gebruik zijn door een ransuil.

Ooievaar

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er op de onderzoekslocatie waarnemingen gedaan van foeragerende en overvliegende ooievaars. Het leefgebied van de ooievaar omvat weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en palen, echter kan hij ook in hoge bomen broeden. Op en nabij de onderzoekslocatie zijn echter geen nesten waargenomen zodat een negatief effect op de ooievaar kan worden uitgesloten. Daarbij is er in de omgeving nog voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Verstoring ten opzichte van de ooievaar is dan ook niet aan de orde.

Roek

De roek is een koloniebroeder met slordige nesten in de toppen van hoge bomen. Roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande hoge groepen bomen langs wegen, sporen of kanalen. Roekenkolonies zijn makkelijk te herkennen aan de manier van nestelen in kolonies. Op of nabij de onderzoekslocatie is er geen kolonie aangetroffen. Negatieve effecten zijn uitgesloten.

5.1.2 Overige broedvogels

De bebouwing/beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals kauw, merel en roodborst. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en het cursusdictaat “Vleermuizen en Planologie” (Limpens H., Regelink J., 2017) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen in bebouwing

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de spouwmuren, onder dakpannen en achter gevelbekleding (zie figuren 14, 15 en 16). De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als paarverblijfplaats en als (milde) winterverblijfplaats (zie hoofdstuk 6).

Figuur 15. Ruimten achter betimmeringen en dakpannen waar vleermuizen achter en onder kruipen.

Figuur 16. Bebouwing met ruimte onder dakpannen waar vleermuizen onder kunnen kruipen.

Figuur 17. Ruimte achter betimmering waar vleermuizen onder kunnen kruipen.

Verblijfplaatsen in bomen

De knotwilgen die op en langs de randen van de onderzoekslocatie staan zijn vanwege de aanwezigheid van holtes en loshangend schors geschikt voor boombewonende vleermuizen (figuur 18). Langs de oprit van Vlieterweg 128 staat eveneens een afgestorven boom waar vleermuizen gebruik van kunnen maken (figuur 19). Omdat ten tijde van het schrijven van onderhavige rapportage niet duidelijk is of genoemde bomen behouden blijven, of dat er sprake zal zijn van verstoring als gevolg van toename van verlichting in de eindfase, kunnen negatieve effecten niet op voorhand worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 18. Knotboom met holte.

Figuur 19. Boom met loshangend schors aan Vlieterweg 128.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Bebouwing grenzend aan de onderzoekslocatie is geïnteriseerd op potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen welke als gevolg van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie hinder kunnen ondervinden. Dergelijke verblijfplaatsen zijn niet waargenomen. Overige geschikte bebouwing voor vleermuizen bevindt zich buiten de verstoringafstand van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat, gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig in de vorm van watergangen, bomenrijen en weilanden. Daarbij zal er in de eindfase voldoende foerageergebied terugkomen in de vorm van waterlichamen en bomenrijen welke bij de herinrichting zoveel mogelijk behouden blijven.

Vliegroutes

In 2020 heeft Econsultancy aanvullend onderzoek uitgevoerd naar vliegroutes in het gebied ten noordwesten van de huidige onderzoekslocatie. Hieruit is gebleken dat de potentiële vliegroute voor vleermuizen, welke van dit gebied doorloopt naar onderhavige onderzoekslocatie, geen essentiële vliegroute betreft (Econsultancy, rapport 10205.005, d.d. 8 oktober 2020). Daarbij zullen lijnvormige elementen zoals waterlichamen met aangrenzende bomenrijen gedurende en na de werkzaamheden in het plangebied aanwezig blijven. Negatieve effecten van het planvoornemen op eventuele vliegroutes voor vleermuizen zijn niet aan de orde.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et. al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, boommarter, eekhoorn.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De bebouwing op de onderzoekslocatie biedt vanwege de aanwezigheid van voldoende toegangsmogelijkheden, potentiële verblijfplaatsen voor de soort. Aanwezigheid van de steenmarter en daarmee een negatief effect als gevolg van het slopen van de bebouwing, kan niet op voorhand worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn maken gebruik van oude hopen van onder andere konijnen, mollen en muizen, maar ook houtwallen, steenhopen, holle bomen, ruimtes onder boomwortels, hooizolders, composthopen en stallen. Desbetreffende soorten hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Op de onderzoekslocatie zijn bebouwing in verval, als ook oude hopen van mollen, konijnen en muizen aangetroffen. Verder zijn er binnen de onderzoekslocatie houtwallen, holle bomen, holtes onder boomwortels en ruw struweel aangetroffen die kunnen dienen als potentieel vaste rust- en verblijfplaatsen voor de bunzing, wezel en hermelijn. De watergangen met knotwilgenrijen kunnen eveneens een migratieroute voor de soorten betreffen. Negatieve effecten zijn niet op voorhand uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Das

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er in een straal van 2 kilometer meerdere dassen actief, met de dichtstbijzijnde waarneming van sporen op ongeveer 300 meter ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. De das komt voor in kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende beschutting, houtwallen en heggen, die kunnen dienen als beschutting en geleiding. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden op korte afstand van elkaar. Tevens moet er een groot voedselaanbod en weinig verstoring op de locatie aanwezig zijn. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. De aanwezige houtwallen zijn goed onderzocht op graafsporen of pijpen, welke niet zijn aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn loopsporen en wissels waargenomen die mogelijk duiden op het gebruik van de houtwallen die door het gebied lopen. Het verstoren van een migratieroute kan op basis van onderhavig veldbezoek niet worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

Boommarter

De boommarter maakt gebruik van boomholtes, van onder andere (zwarte) spechten, als verblijfplaats. Dergelijke hopen zijn niet waargenomen op of nabij de onderzoekslocatie. Daarbij zal, vanwege de aanwezigheid van geschikt leefgebied (bos) ten oosten van de onderzoekslocatie en het open karakter van de onderzoekslocatie in de vorm van weilanden, de onderzoekslocatie niet tot het habitat van de boommarter behoren. Negatieve effecten op de boommarter als gevolg van voorgenomen werkzaamheden zijn redelijkerwijs uitgesloten.

Eekhoorn

De bomen binnen het plangebied vormen vanwege de beperkte hoogte geen geschikte nestlocatie voor de eekhoorn. De hogere bomen langs de Vlieterweg zijn onderzocht op de aanwezigheid van nesten van de eekhoorn. Hierbij zijn geen nesten of nestresten van de eekhoorn aangetroffen. Negatieve effecten ten aanzien van de eekhoorn zijn uitgesloten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als ree, konijn, haas, egel en diverse muizensoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen en verblijfplaatsen worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (van Delft *et al.* 2015) en de NDFF zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende reptielensoorten waargenomen: hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang.

Ringslang

De ringslang is een watergebonden slang die volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF in 2020 is waargenomen nabij de Valleikanaal, op circa 1,5 kilometer afstand ten zuidwesten van de huidige onderzoekslocatie. De Valleikanaal gaat verder naar het oosten over in de Lunterse beek, welke vervolgens via sloten in verbinding staat met sloten op de onderzoekslocatie. Ondanks dat de watergangen op de onderzoekslocatie C-watergangen betreffen en derhalve in de zomer grotendeels droog zullen staan, kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de soort gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Op de onderzoekslocatie is een waterreservoir waargenomen dat gedempt zal worden (figuur 20). Ringslangen kunnen in rottend hout van nabijgelegen knotwilgen en in riethopen hun eieren leggen. Negatieve effecten op de soort zijn niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 20. Water nabij bebouwing dat gedempt zal worden.

Levendbarende hagedis en hazelworm

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor levendbarende hagedis of hazelworm aanwezig. De waarnemingen van de streng beschermde levendbarende hagedis hebben betrekking op het nabij gelegen natuurgebied Groot Wolfswinkel Grebbelinie. Een waarneming van de hazelworm is bekend op circa 1,4 kilometer ten zuiden van de onderzoekslocatie. De soorten komen voor in bossen, bosranden, heideterreinen en/of structuurrijke spoor- of wegbermen. Deze elementen zijn niet of minimaal aanwezig op de onderzoekslocatie. Vanwege het ontbreken van optimaal geschikt habitat in combinatie met de afstand tot de waarnemingen is redelijkerwijs uitgesloten dat de onderzoekslocatie een functie heeft voor hazelworm of levendbarende hagedis. Een negatief effect op een van de twee soorten door de voorgenomen plannen is niet aan de orde.

5.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, de volgende streng beschermde soorten te verwachten: poelkikker, alpenwatersalamander, kamsalamander en heikikker.

Poelkikker

De poelkikker is tijdens het aanvullende onderzoek van Econsultancy op het ten westen gelegen gebied aangetroffen in een van de hier aanwezige watergangen op circa 200 meter afstand van de onderzoekslocatie. De poelkikker komt vooral voor in gebieden met schone, stilstaande wateren in de landchapstypen bos, heide en hoogveen. Tevens kan de soort voorkomen in halfnatuurlijke graslanden, agrarische kleipolders met kwel, laagveen en ruderaal terrein. Het voorkeur habitat van de poelkikker bestaat uit onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oever. Buiten de voortplantingsperiode zijn de poelkikkers minder gebonden aan water en brengen ze het seizoen door op het land. Tevens overwintert deze soort op het land. Vanwege de nabijheid van waarnemingen op circa 200 meter afstand kan niet uitgesloten worden dat met de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie voortplantings- en/of landhabitat van de poelkikker in het geding komen (zie hoofdstuk 6).

Kamsalamander

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is de kamsalamander op 2,5 kilometer afstand van de onderzoekslocatie waargenomen. De kamsalamander is een beschermde soort die aangetroffen wordt in een verscheidenheid van, meestal visvrije en matig voedselrijke, wateren. De soort prefereert kleinschalige landschappen met bosschage, struweel of houtwallen in de directe omgeving van hun voortplantingswater, wat op de onderzoekslocatie in beperkte mate aanwezig is. Gezien de afstand tot de waarnemingen, in combinatie met de beperkte geschiktheid van de onderzoekslocatie, is een functie voor de kamsalamander redelijkerwijs uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander is een streng beschermde soort die weinig kritisch is op zijn habitat. De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. In het voorjaar komt de soort in allerlei typen water voor, zolang het niet snel stromend is of rijk aan vis. In de winter overwintert de soort op het land. Negatieve effecten zijn op voorhand niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Heikikker

De heikikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. De heikikker blijkt bij uitstek een vennissoort en komt daarnaast voor in kleine geïsoleerde wateren en in sloten. De heikikker wordt nauwelijks aangetroffen in intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Volgens de verspreidingsgegevens is er een enkele observatie van de heikikker voorgekomen op circa 1,2 kilometer ten zuiden van de onderzoekslocatie. Op basis van de afstand samen met de ongeschiktheid van het habitat is het op voorhand uit te sluiten dat de soort zich op de onderzoekslocatie voortplant.

Algemene amfibieën

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. De sloten door en rond de onderzoekslocatie kunnen voortplantingsmogelijkheden bieden aan beide soorten. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder de takkenhopen. Voor de te verwachten soorten geldt in het kader van de Wet natuurbescherming, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter bij dempingswerkzaamheden en het wegnemen van beplanting wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

Volgens gegevens van de NDFF is er in 2020 op circa 1 kilometer afstand ten zuiden van de onderzoekslocatie een waarneming gedaan van de grote modderkruiper in een hier aanwezige A-watergang. Omdat op de onderzoekslocatie slechts sprake is van C-watergangen liggen deze gedurende zomer

droog. Derhalve zal de soort zich niet op de onderzoekslocatie voortplanten. Negatieve effecten op de grote modderkruiper is redelijkerwijs uit te sluiten.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.8 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, verharding, volkstuin, erf, agrarisch akkerland en begraasd weiland is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Huismus

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Kerkuil

Het nest van de kerkuil is jaarrond beschermd en valt onder de beschermingscategorie 3 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die zeer honkvast zijn en afhankelijk van bebouwing.

Er is nabij de onderzoekslocatie een nestkast voor de kerkuil aangetroffen. Deze nestkast kan visueel geïnspecteerd worden of tijdens de broedperiode van begin februari tot en met half oktober drie maal bezocht worden en gecontroleerd op in- of uitvliegende exemplaren, roep van jongen, braakballen en krijtstrepen. Tevens kan communicatie met lokale werkgroepen uitsluitel geven over het gebruik van de kast.

Boomvalk, buizerd, havik, sperwer

De nesten van boomvalk, buizerd, havik en sperwer zijn jaarrond beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die ieder jaar terugkeren naar een specifiek nest.

Tijdens het veldbezoek zijn drie grote nesten aangetroffen direct grenzend aan de oostzijde van de onderzoekslocatie. Gezien deze binnen de verstoringafstand van 75 meter gelegen zijn, is verstoring ten aanzien van boomvalk, buizerd, havik of sperwer op basis van de huidige informatie niet uit te sluiten. Om te bepalen of er verstoring ten aanzien van genoemde soorten plaatsvindt, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden door middel van twee tot vier veldbezoeken in de betreffende broedperiode van de betreffende soorten. Dit aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd conform het kennisdocument *Buizerd Buteo buteo* (BIJ12, 2017) en de telrichtlijnen van Sovon. De onderzoeken kunnen (deels) gecombineerd uitgevoerd worden, de periodes voor het aanvullend onderzoek per soort zijn hieronder weergegeven:

- Boomvalk: 1 mei – 31 augustus;
- Buizerd: 1 maart – 15 mei;
- Havik: 1 februari – 15 juli;
- Sperwer: 1 maart – 15 juli.

Indien uit het aanvullend onderzoek blijkt dat verstoring ten aanzien van boomvalk, buizerd, havik of sperwer niet is te voorkomen, dan is het treffen van maatregelen aan de orde. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Provincie, middels een ontheffingsaanvraag.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden in en rond de te slopen bebouwing zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Aangaande de geschikte knotwilgen met holtes en de boom met het loshangende schors betreffen de soorten grootoorvleermuis en rosse vleermuis, franjestaart, meervleermuis en watervleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffings-

aanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Overige zoogdieren

6.3.1 Kleine marterachtigen en steenmarter

In de provincie Gelderland behoren de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel tot de beschermde inheemse diersoorten, middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De onderzoekslocatie biedt door de aanwezige vervallen bebouwing, houtwallen, stenenhopen en holen geschikte potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Het verwijderen van bebouwing, boom- en struikopstanden alsook het verwijderen van takkenhopen en/of graafwerkzaamheden kan leiden tot verstoring van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van bovengenoemde marterachtigen. Lijnvormige elementen als sloten en houtwallen kunnen eveneens een functie hebben als migratieroute voor een van de genoemde soorten. Middels aanvullend camera onderzoek gedurende zes weken in de periode maart-augustus, dient vastgesteld te worden of er een vaste rust- en voortplantingsplaatsen of een migratieroute aanwezig is van steenmarter, bunzing, hermelijn en/of wezel. Daarnaast zal een eventuele functie van de bebouwing voor de steenmarter tijdens het vleermuisonderzoek blijken.

Bij het aantreffen van een vaste rust- en/of verblijfplaats of een migratieroute van een van genoemde soorten dan dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om negatieve effecten te voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3.2 Das

Het is niet op voorhand uit te sluiten dat er door de voorgenomen ingreep negatieve effecten ontstaan voor de das. Dit dient middels nader onderzoek uitgezocht te worden. Indien blijkt dat de locatie onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied dan zijn maatregelen aan de orde welke worden vastgelegd in een activiteitenplan. Dit activiteitenplan dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie, middels een ontheffingsaanvraag.

Het onderzoek naar de functie van de onderzoekslocatie kan jaarrond uitgevoerd worden middels het plaatsen van cameravallen en een aantal gerichte terreininspecties, maar bij voorkeur vanaf de maand april vanwege de aanwezigheid van jongen. Daarnaast wordt aanbevolen gebruik te maken van gegevens van Das & Boom of lokale dassenwerkgroepen.

6.4 Ringslang

De ringslang is een nationaal beschermd reptiel middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Aan- of afwezigheid van de ringslang kan worden aangetoond middels vier veldbezoeken tussen april en september, waarvan drie veldbezoeken in de maanden juni en juli. Ten minste twee weken voorafgaand aan het eerste veldbezoek worden reptielenplaatjes nabij de watergangen en houtopstanden gelegd. Tijdens de veldbezoeken wordt gelet op zonnende exemplaren en slangenhuidjes. Reptielenplaatjes en overige materialen zoals hout en stenen worden daarbij gekeurd. Het meest geschikte moment van het bezoek is in de ochtend bij een oplopende temperatuur, na een koude nacht.

6.5 Alpenwatersalamander en poelkikker

De poelkikker is beschermd middels de Wet natuurbescherming artikel 3.1 en de Habitatrichtlijn bijlage IV. De alpenwatersalamander kent bescherming middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Aanvullend onderzoek in de maanden mei-juli dient aan te tonen of op en nabij de onderzoekslocatie voortplantingswater voor genoemde streng beschermde amfibieënsoorten aanwezig is. Aanvullend onderzoek betreft het zoeken naar individuen met een schepnet, het zoeken naar eitjes, het luisteren naar kooractiviteit van de poelkikker en het keren van materialen rond de watergangen. Bij aanwezigheid van voortplantingswater is eveneens het omliggende landhabitat beschermd.

6.6 Algemene vissen en amfibieën in de watergangen

Bij het dempen of verleggen van watergangen kunnen zonder maatregelen algemene vissen en amfibieën worden gedood, hetgeen een overtreding van de Wet natuurbescherming inhoudt. De te verwachten soorten vallen echter onder het provinciale soortenbeleid, zodat voor de werkzaamheden niet vooraf een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Voor de te verwachten vis en amfibieënsoorten geldt echter wel de zorgplicht. Dit houdt in dat het doden van individuen redelijkerwijs vermeden dient te worden. Dit kan door het afvangen van exemplaren voorafgaande aan de dempingswerkzaamheden en het verplaatsen in de te handhaven watergangen in de directe omgeving. Aanbevolen wordt om ten tijde van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

6.7 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën op het land

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen zijn. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

6.8 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervoltraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. De meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, Binnenveld, de Veluwe en Rijntakken, bevinden zich op respectievelijk 8,5, 9,6 en 8,8 kilometer afstand ten zuidoosten en oosten en zuiden van de onderzoekslocatie (zie figuur 21).

Figuur 21. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

Effecten voor licht en geluid zijn vanwege de afstand tezamen met de aard van ingreep uit te sluiten. Effecten ten aanzien van stikstofdepositie zijn reeds getoetst (Econsultancy, rapport 10205.006, d.d. 2 februari 2021). Ten gevolge van de aanlegfase wordt een projecteffect op het Natura 2000-gebied Veluwe berekend, van ten hoogste 0,01 mol/ha/jaar. De aanlegfase bevat echter werkzaamheden welke van tijdelijke aard zijn (naar verwachting in totaal zes jaar). Hiervoor geldt dat projecten met een kleine (<0,05 mol/ha/j gedurende 2 jaar of equivalent hiervan), tijdelijke depositie in de aanlegfase niet zullen leiden tot significant negatieve effecten. De werkzaamheden ten behoeve van de aanlegfase worden hiermee niet vergunningsplichtig geacht.

Het projecteffect van de gebruiksfase op de Natura 2000-gebieden is kleiner dan of gelijk aan 0,00 mol/ha/jaar. Bij een dergelijk projecteffect zal het beoogde plan niet voor een significante toename in stikstofdepositie zorgen en kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Op basis van het onderzoek blijkt dat er geen vergunning benodigd is voor het aspect stikstof.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 100 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. Het betreft Dennen-, eiken- en beukenbos. Tevens ligt op 150 meter ten zuidoosten van de onderzoekslocatie Natuurnetwerk van het type Beek en Bron. Het Natuurnetwerk 240 meter zuidelijk van de onderzoekslocatie in de provincie Utrecht bestaat uit Kruiden- en faunarijk grasland. In figuren 22 en 23 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Gelderland en Utrecht weergegeven.

Figuur 22. Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Figuur 23. Natuurnetwerk Nederland, provincie Utrecht.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. Gezien de afstand tot het Natuurnetwerk Nederland, dienen veranderingen van de kernkwaliteiten en omgevingscondities niet nader te worden onderzocht.

Tevens bevindt zich op circa 50 meter ten oosten van de onderzoekslocatie de Groene Ontwikkelzone (GO) Gelderland. De GO bestaat uit terreinen een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het Gelders Natuurnetwerk. In de GO is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De onderzoekslocatie ligt buiten de grenzen van de Groene Ontwikkelingszone (figuur 24, lichtgroen). De voorgenomen herontwikkelingen zullen derhalve ook geen invloed hebben op de ontwikkelingsdoelen natuur en landschap voor deze Groene Ontwikkelingszone.

Figuur 24. Groene ontwikkelingszone (GO, lichtgroen) Gelderland ten oosten van de onderzoekslocatie.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie betreft beplanting langs landbouwgronden, bestaande uit wilgen. Deze bomenrijen zijn niet beschermd middels de Wet natuurbescherming.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Scherpenzeel een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Fase II Koepellaan te Scherpenzeel.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en nieuwbouw en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens woningbouw op de locatie te ontwikkelen. Ten behoeve van deze realisatie vinden er sloop- en dempingswerkzaamheden plaats. Het is ten tijde van de uitvoer van deze quickscan rapportage onduidelijk of en welke bomen gekapt zullen worden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	huismus	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van huismus in bebouwing en tuinbegroeiing
	kerkuil	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar kerkuil
	roofvogels	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar sperwer, buizerd, boomvalk en havik
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar gebouw- en boombewonende soorten
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	uitgevoerd	nee	aanvullend onderzoek naar vliegroutes is reeds uitgevoerd, rapport 10205.005.
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aanvullend onderzoek naar steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn en das
Amfibieën		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van poelkikker en alpenwatersalamander
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van ringslang
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	8,5 km	nee	nee	nee	Stikstofdepositieonderzoek is reeds uitgevoerd, zie rapport 10205.006
Natuurnetwerk Nederland	50 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	nee	nee	nee	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Voor de kap van bomen, het toepassen van storende verlichting, en de sloop van de bebouwing dient middels aanvullend onderzoek meer duidelijkheid te komen over de aanwezigheid van gebouw- en boombewonende vleermuissoorten. De bebouwing en de omliggende beplanting dient eveneens onderzocht te worden op de aanwezigheid van nestlocaties van huismussen.

Ten oosten van de onderzoekslocatie hangt een nestkast voor de kerkuil. Tevens zijn er drie nesten aangetroffen die mogelijk in gebruik zijn door boomvalk, buizerd, havik of sperwer. Nesten van deze vogels zijn jaarrond beschermd. Middels aanvullend onderzoek dient de aanwezigheid van een broedgeval duidelijk te worden.

Aangaande de aanwezige waterlichamen dient tijdig duidelijkheid te zijn of deze als voortplantingswater dienen voor streng beschermde ringslang, poelkikker en/of alpenwatersalamander. Bij aanwezigheid van voortplantingswater dan is eveneens het omliggende landhabitat beschermd.

Los van de aanwezigheid van streng beschermde soorten, wordt geadviseerd werkzaamheden aan de watergangen uit te voeren middels een ecologisch werkprotocol, om schade aan algemene soorten zoveel mogelijk te voorkomen en zo aan de zorgplicht ten aanzien van deze soorten te voldoen.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Met betrekking tot een mogelijk effect van stikstoftoename op de nabij gelegen Natura-2000 gebieden "Binnenveld" en "de Veluwe" is een aanvullend stikstofdepositieonderzoek uitgevoerd, negatieve effecten zijn uitgesloten. Ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone (GO) Gelderland wordt nader onderzoek niet noodzakelijk geacht.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Limpens H., Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied Scherpenzeel, periode 2011-2021.

Netwerk Groene Bureaus 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, NGB, Odijk.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën en reptielen)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Provinciale websites

www.utrecht.nl (Natuurnetwerk)

www.gelderland.nl (GNN en beschermde gebieden in Gelderland)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, grijze grootvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollolvinder, boszandoog, donker pimperlblauwtje, grote vuurvinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimperlblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephoibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklover, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groening, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvreiger, havik, heggenmus, hop, huiswaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvreiger, kleinst waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om:		
In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparemoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoorpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparemoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtsorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorischis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geploide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszandje, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw parelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; Houtopstanden op erven of in tuinen; Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; Kweekgoed; Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; het dunnen van een houtopstand; uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: ten minste eens per tien jaar worden geoogst; bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

